

Μακεδονικά

Vol 23, No 1 (1983)

Ιερομ. Ιουστίνου Σιμωνοπετρίτου, "Άξιον Ἔστιν",
η θαυματουργή εικόνα του Πρωτάτου

Αθαν. Αγγελόπουλος

doi: [10.12681/makedonika.355](https://doi.org/10.12681/makedonika.355)

Copyright © 2015, Αθαν. Αγγελόπουλος

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

To cite this article:

Αγγελόπουλος Α. (1983). Ιερομ. Ιουστίνου Σιμωνοπετρίτου, "Άξιον Ἔστιν", η θαυματουργή εικόνα του Πρωτάτου. *Μακεδονικά*, 23(1), 414–415. <https://doi.org/10.12681/makedonika.355>

λογική μαρτυρία τοῦ Ἁγίου Ὁρους» (σς. 25-46). Λέγει χαρακτηριστικά ὁ συγγραφέας, «Τὸ Ἅγιον Ὅρος ὀμιλεῖ συνήθως μὲ τὴ σιωπὴ του. Αὐτὴ ἡ σιωπὴ, ποῦ εἶναι ἡ γλῶσσα τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, λέγει πολλά γιὰ ὄσους θέλουν νὰ καταλάβουν... Το Ἅγιον Ὅρος στὸ σύνολό του μὲ τὸ παρελθόν του καὶ τὸ παρόν του δίδει μαρτυρία Χριστοῦ. Μαρτυρία πιστῶς, ἀτάπητος καὶ ἐλλείπει. Μαρτυρία ζωῆς αἰωνίου. Μαρτυρία τῆς ἀληθινῆς καὶ εὐαγγελικῆς καὶ γι' αὐτὸ μαρτυρία θεολογικῆς» (σς. 25-26). Βλέπει ὁ συγγραφέας αὐτὴν τὴ μαρτυρία μέσα ἀπὸ μερικὲς βιωματικὲς καταστάσεις στὸ ἴδιο τὸ Ὅρος, ὅπως π.χ. μέσα ἀπὸ τὴν ἀληθινὴ μετάνοια, ἀπὸ τὴν παρουσία τοῦ ζώντος Θεοῦ, ἀπὸ τὴ θεανθρώπινη ζωὴ καὶ τὸ ἀνάλογο ἦθος, ἀπὸ τὴν ὀρθόδοξη κοινωνικὴ ζωὴ, ἀπὸ τὴν ὀρθόδοξη πίστη. Στεκόμαστε νὰ συζητήσουμε κάπως περισσότερο ἓνα σημεῖο ποῦ ἀναφέρεται στὴν κοινοτικὴ καὶ κοινωνικὴ ζωὴ τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Ὁ συγγραφέας εἶναι θιασώτης ὑπέρμαχος τῆς κοινωνιακῆς μοναχικῆς ζωῆς. Λέγει συγκεκριμένα: «Αὐτὸ τὸ εὐλογημένο κοινόβιο τῶν Ἱεροσολύμων συνεχίζεται χάριτι Θεοῦ στὰ κοινόβια ποῦ ἀποτελοῦν καὶ τὴ βάση τοῦ ἀγιορειτικοῦ μοναχισμοῦ. Τὰ ἰδιόρρυθμα, ὡς γνωστόν, γιὰ καιρικοὺς μόνο λόγους εἰσήχθησαν καὶ σιγά σιγά μὲ τὴν εὐλογία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου μεταβάλλοντα σὲ κοινόβια, ὅπως ἔγινε τελευταῖα μὲ τὶς Ἱερὲς Μονὲς Φιλοθέου, Σταυρονικήτα, Μ. Λαύρας, Δοχειαρίου καὶ Ξηροποτάμου» (σ. 38). Ἔχουμε τὴ γνώμη ὅτι στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καὶ πνευματικότητα εἶναι ἀποδεκτὲς ὅλες οἱ μορφὲς μοναχικῆς ζωῆς, ποῦ εἶναι βασικά τέσσερις ἀνάλογα μὲ τὸ πνευματικὸ κορυγαῖο κάθε μοναχοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν ιδιαίτερη προσωπικὴ ψυχασύνθεσή του, εἶναι ἡ κοινοβιακὴ, ἡ ἰδιόρρυθμη, ἡ κελλιωτικὴ καὶ ἡ ἐρημικὴ. Ἡ πρακτικὴ τῆς κοινωνίας καὶ τοῦ κοινόβιου ἀλλὰ καὶ τοῦ ἰδιόρρυθμου τρόπου ζωῆς ἐνυπάρχει σ' ὅλες τὶς μορφὲς μοναχικῆς ζωῆς περισσότερη ἢ λιγότερη ἀνάλογα μὲ τὴ δεκτικότητα κάθε μοναχοῦ. Προσωπικὰ συμφωνοῦμε περισσότερο μὲ τὸν κοινωνιακὸ τρόπο μοναχικῆς ἀσκήσεως, ὅπως καὶ ὁ συγγραφέας, αὐτὸ ὅμως εἶναι μία καθαρὰ ὑποκειμενικὴ τοποθέτηση καὶ ἐμπειρία.

Ἄριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

ΑΘΑΝ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

Ἱερομ. Ἰουστίνου Σιμωνοπετρίτου, «Ἄξιόν Ἔστιν», ἡ θαυματουργὴ εἰκόνα τοῦ Πρωτάτου, Καρυὲς Ἁγίου Ὁρους 1982, σς. 24+35 εἰκ.

Ὁ συγγραφέας, λόγιος Ἀγιορείτης μοναχὸς τῆς Σιμωνόπετρας, σὲ μία πολὺ καλαισθητὴ καὶ προσεκτικὴ ἔκδοση δίδει συγκεντρωτικὰ μέσα ἀπὸ μίαν ἱστορικὴ ἔκθεση καὶ παράθεση ἀξιολόγων εἰκόνων τὴ θέση καὶ τὴν παράδοση στὸ Ἅγιο Ὅρος τῆς θαυματουργοῦ εἰκόνας τοῦ Πρωτάτου «Ἄξιόν Ἔστιν». Τὸ κάμνει αὐτὸ ὁ συγγραφέας μὲ ἀφορμὴ τὰ χίλια χρόνια ἀπὸ τὴν παράδοση τοῦ ἀρχαγγελικοῦ ὕμνου (982-1982), στὴ σειρά «Ἀγιορειτικὰ Τετράδια», ποῦ τὴν ἐγκαινιάζει μὲ τὴν ἐργασία του γιὰ τὸ «Ἄξιόν Ἔστιν». Ἀναφέρεται στὸν ναὸ τοῦ Πρωτάτου, στὴν εἰκόνα καὶ στὴν ἱστορία τῆς, στὸν ἀκριβὴ χρόνο τῆς ἀγγελολοφανείας, στὴ σύνθεση τοῦ ὕμνου, στὴν ἀκολουθία καὶ στὴ λιτανεία καὶ στὰ θαύματα τῆς εἰκόνας, τὰ ἀντίγραφα τῆς εἰκόνας «Ἄξιόν Ἔστιν» καὶ τὴ συμβολικὴ θέση τῆς στὸ ἑλληνικὸ Γένος. Γράφει γιὰ τὸ τελευταῖο χαρακτηριστικὰ ὁ συγγραφέας: «Στὶς 3 Ὀκτωβρίου 1913 οἱ ἀγιορεῖτες μοναχοί, ἀφοῦ ἔκαναν ἐκτενὴ δέηση μὲ δλονύκτια ἀγρυπνία στὸ ναὸ τοῦ Πρωτάτου συνέταξαν τὸ μνημειώδες ψήφισμα "τῆς αἰωνίου καὶ ἀδιασπάστου ἐνώσεως μετὰ τῆς Μητρὸς Ἑλλάδος", τὸ ὁποῖο ὑπέγραψαν οἱ ἠιούμενοι καὶ προϊστάμενοι τῶν μοναστηρίων, ἀφοῦ πρῶτα ἔβραζαν τρεῖς μετάνοιες μπροστὰ στὴν "ἑφέστιο τῶν ἐφεστίων», εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ κατασπάζονταν μὲ βαθύτατη συγκίνηση καὶ δάκρυα τὴν πανάχραντο Δέσποινα καὶ ἔφερο τοῦ Ἁθῶ. Τὸ ἔγγραφο αὐτὸ καθαρογράφτηκε, σφρα-

γίστηκε ἀπ' τὴν Κοινότητα καὶ τὰ μοναστήρια καὶ στάλθηκε τὸ μὲν πρωτότυπο στὸν βασιλέα Κωνσταντῖνο "τὸν ἐπὶ τοῦ Ἁγίου Ὄρους διάδοχον τῶν αὐοιδίμων Αὐτοκρατόρων, τῶν Ἰδρυτῶν τῶν ἱερῶν μονῶν", ἀντίγραφα δὲ στὴ Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ, σὲ ὅλες τὶς κυβερνήσεις τῶν Ὀρθοδόξων κρατῶν καὶ στὰ μέλη "τῆς ἐν Λονδίῳ Πρεσβυτικῆς Συνδιάσκεψης";". Ἡ εἰκόνα τοῦ "Ἄξιόν Ἔστι" τυπώθηκε καὶ στὶς ἐπίσημες ὁμολογίες τοῦ ἔθνικοῦ ἀγιορειτικοῦ δανείου τοῦ 1931, μετὰ τὴν ἀνεκτίμητη προσφορά ἀπ' τὰ μοναστήρια τοῦ μεγαλύτερου μέρους τῶν ἀγιορειτικῶν μετοχιῶν πρὸς ἀποκατάσταση τῶν ἀκτημόνων καὶ τῶν προσφύγων τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς. Τὸ 1963, μὲ ἀφορμὴ τὸν ἐπίσημο ἑορτασμὸ τῆς χιλιετηρίδος τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ἡ πάνσεπτη εἰκόνα μὲ ἀπόφαση τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος καὶ μὲ τὴ συνοδεία μητροπολιτῶν, πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀρχῶν, τὸν ἀντιπροσώπων τῶν μονῶν, τῶν διακονητῶν τοῦ Πρωτάτου κ.ἀ., μεταφέρθηκε στὴν Ἀθήνα, ὅπου τὴν ὑποδέχθηκαν μὲ ἐξαιρετικὲς τιμὲς, βαθύτατη εὐλάβεια καὶ συγκίνηση. Πλήθος πιστῶν τῆς πρωτεύουσας εἶχαν ἔτσι τὴν εὐκαιρία νὰ προσκυνήσουν τὴ σεβάσμα καὶ ἱστορικὴ εἰκόνα, ποῦ γιὰ πρώτη φορὰ ἐβγαίνει ἀπὸ τὸ ἱερὸ λίκνο τῆς. Ἄπὸ τὶς 35 εἰκόνας ἀξιολογότερες εἶναι οἱ εἰκόνας-ἀντίγραφα «Ἄξιόν Ἔστιν», ἱστορικὴ δὲ καὶ ἔθνικὴ σημασία ἔχει ἡ ὑπ' ἀριθμ. 25, ποῦ παριστάνει τὴν εἰκόνα «Ἄξιόν Ἔστιν», σὲ ὁμολογία τοῦ ἔθνικοῦ ἀγιορειτικοῦ δανείου τοῦ 1931. Στὴν ὁμολογία αὐτὴ γράφονται τὰ ἑξῆς: «Ἑλληνικὴ Δημοκρατία. Ἐθνικὸν ἀγιορειτικὸν δάνειον 6% τοῦ 1931 (νομ. 5377). Ὁμολογία ὑπ' ἀριθμ. 4 ἔτι δραχμ. 900.000 ἐκδιδομένη δυνάμει τοῦ ἀνωτέρου νόμου 5377 καὶ τοῦ ἀπὸ 6 Νοεμβρίου 1933 Προεδρικοῦ διατάγματος. Δυνάμει τοῦ παρόντος τίτλου καὶ συμφώνως τῇ ὑπ' ἀριθμ. 288/933 ἀπόφασει τοῦ προέδρου τῶν ἐν Θεσσαλονικίᾳ ἐφετῶν ἐκδίδεται κατὰ τοὺς παρακατιόντας ὄρους τῆς γενικῆς ὁμολογίας καὶ ὑπὲρ τῆς ἱερᾶς μονῆς Σίμωνος Πέτρας ἡ παρούσα ὁμολογία ὀνομαστικῶς κεφαλalaὶν ἐκ δρχ. ἑνεακοσίων χιλιάδων ἐπὶ τόκῳ 6% ἐτησίως συνιστωσῶν τὸ τμήμα τοῦ μετοχίου Πλεῦκος. Ὁ ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν δηλοῖ καὶ ὑπόσχεται ὅτι τὴν 15 Ἀπριλίου ἐκάστου ἔτους, θέλουσι καταβάλλεσθαι εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου εἰς τὴν ἀνωτέρω μονὴν ὅ ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρου κεφαλαίου ἀντιστοιχοῦντες ἐτήσιοι τόκοι ἐκ δραχμῶν πενήντηκα τεσσαράων χιλιάδων (54.000). Γίνεται μνηεὶα ὅτι καταβληθέντων τῶν μέχρι τῆς 14 Ἀπριλίου 1933 ὀφειλομένων τόκων ἡ δυνάμει τῆς παρούσης ὁμολογίας ἀπορρέουσα ὑποχρέωσις πληρωμῆς τοιούτων ἀρχεται ἀπὸ τῆς 15 Ἀπριλίου 1933. Κείμενον γενικῆς ὁμολογίας. Πρὸς πληρωμὴν τοῦ τμήματος τῶν ἀπαλλοτριωθέντων κτημάτων τῶν ἱ. μονῶν Ἁγίου Ὄρους ἐπετρέπη δυνάμει τοῦ νόμου 5377 ἡ ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον ἐκδοσὶς ὁμολογιακοῦ δανείου, ὀνομαστικῶς κεφαλalaὶου ἴσου πρὸς τὸ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ρηθέντος νόμου ἐξευρισκόμενον τμήμα. Αἱ ἐν λόγῳ ὁμολογία ὡς ἐκ τῆς προελεύσεως αὐτῶν εἰσὶν κατὰ ρητὴν τοῦ νόμου διάταξιν ἀνεπίδεκτοι οἰασθῆναι μεταβιβάσεως, τὸ δὲ κεφάλαιον αὐτῶν ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου θεωρεῖται πάγιον ἀποδίδον ὡς ἐκ τούτου διηνεκῆ σταθερὰν πρόσδοον. Ἐν Ἀθήναις τῇ 1 Ὀκτωβρίου 1934. Ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν Δ. Χέλμης. Ὁ Διευθυντὴς τοῦ δημοσίου χρέους (ὑπ. δυσ.).» Εὐχὴ μας εἶναι ὅ Ἁγιορείτης λόγιος μοναχὸς Ἰουστίνος νὰ προσφέρει στὴν ἔρευνα καὶ ἄλλους παρόμοιους ἱστορικοὺς-πνευματικοὺς καρποὺς ἀπὸ τὸ Ἅγιο Ὄρος.

Ἄριστοτέλειο Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης

ΑΘΑΝ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

Νικολάου Κρουσουλοῦδη, Ὁ βίος καὶ τὸ ἔργον τοῦ ἔθνομάρτυρος μητροπολίτου Χίου Πλάτωνος Φραγκιάδου (1776-1822), Θεσσαλονικὴ 1931, σσ. 224 + 12 εἰκ.

Ὁ συγγραφεὺς, Χίος τὴν καταγωγή, καταπιάνεται μὲ πολὺ ἐνδιαφέρον θέμα ἀποκα-